چاوپێکەوتن لەگەڵ نووسەری بواری پەروەردە ئاوات محەمەد.. هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

نووسین خۆراکی ژیانە
نووسەری بواری پەروەردە ئاوات محەمەد

نووسەری بواری پەروەردە ئاوات محەممەد: نووسین لەبواری پەروەردە گرنگە
خاتوو(ئاوات محەمەد عوسمان)،نووسەرێکی بواری پەروەردەیەخاوەنی چەندین بڕوانامەی ناخۆیی و نێودەوڵەتییە لە بواری پەروەردەو فێرکردن ، وەکو نووسەرێك هەمیشە خاوەن بۆچوونی خۆی بووە لە سەرکەی سیستەمی پەروەدەو فێرکردن لەکوردستان لەنزیکەوە ئەم پرسیارانەمان ئاڕاستەکرد بەخۆشحاڵییەوە وەڵامی سەرجەم پرسیارەکانی داینەوە.
هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

***پێمان باشە کورتەیەك لە ژیانی خۆت بۆ خوێنەرانمان بخیتە ڕوو.**

- ناوی سیانیم (ئاوات محەمەد عوسمان محمد) ،دەرچووی زانکۆی سەلاحەدینم،یەکەمەکانی زانکۆم ،خاوەن چەندین بڕوانامەی ناوخۆیی و نێودەوڵەتیم لە بواری پەروەردە
  هەروەها بڕوانامەی ڕاهێنەری (TOT) ئەمەریکیم وەرگرت وەك ڕاهێنەری گەشە پێدانی مرۆیی.وەك مامۆستا کارم کردووە دواتر بوومەتە بەڕێوەبەری نوسینگەی بریکاری وەزارەت ،ئێستاشدا،قوتابی ماستەرم لەزانکۆی سەلاحەدین، بەربەردەوام لە گۆڤار ڕۆژنامەکان نووسینەکانم لە مەڕ کەی لایەنەکانی پەروەردەو فێرکردن بڵاودەکەمەوە.
  ***باشە بۆچی نووسین لەبواری پەروەردەو فێرکرنت هەڵبژارد؟**

- لە قۆناغی سەرەتایی ئەم حەزوو خولیایەم هەبووە، جارجارە نووسینەکانم بۆ ڕادیۆکان نارد لەڕێگەی براکەمەوە ، لەچەندین پێشژە و چالاکی قوتابخانە بەشداربوومە ،دواتر

چوومە زانکۆ دەرفەتی زیاترم بۆ ڕەخسا ئیتر بەردەوام بووم گەنجی و تەمەنی گەشە کردنم بە نوسین و خوێندنەوە دەست پێکرد ،کاتێك لە کۆلێژ قوتابی بووم چەندین وتار و بابەتم نووسی لە گۆڤارو ڕۆژنامەکان بڵاو دەکرایەوە،جگە لە بەشداری کردن لە چەندین سیمینارو کۆربەندو پرسەکانی گەنج و مافی مرۆڤ ،دوای تەواوبوونی قۆناغی خوێندن پیشەی مامۆستایم هەڵبژارد هەرچەندە ئەوکات دەمتوانی کە لە ناو زانکۆ دەست بەکار بم بەڵام بە هۆی بارودۆخێك نەمتوانی لە زانکۆ دەستبەکاربم ، ئەزموونی کارم لە بواری پەروەردە ئەو حەزو خولیایەی بەدروستکردم کە لەم بوارە.

***تاچەند نووسین لە بواری پەروەردە و فێرکردن بە خێران،مامۆستا، سەرپەرشتیار گرنگ و بەسوودە؟**

- نووسین لەبواری پەروەردە نەك گرنگە بەڵکو نووسین لەم بوارە بە پێویست دەزانم، بەمامۆستا یان سەرپەرشتیار یان هەرکەسێکی پلەو پۆستی ئیداری سەر بەپەروەردە خێزان و پەروەردە تە یەکەی سەر بەیەکترن و تەواوکەری یەکترن زۆر گرنگە بە نووسین لەم بوارە بە دروستکردن و بنیاتنانی کومەڵگەیەکی تەندورست دەشن..

***دامەزراوەکانی پەروەردە لە هەرێم تاچەند کاردانەوەیان هەیە بەرامبەر ئەو نووسینانەی لەسەر پەروەردەو فێرکردن دەنووسن؟**

- هەتا ڕادەك باشە هیوادارم زیاتر گرنگی پێبدرێت، لە پێناو پێشخستن و بەرەوپێشچوونی پەروەردەیەکی پێشکەوتوو بە هەموو ئەوانەی لەم بوارە دەنووسن هاندان هەبێت، چونکە نووسەرمان زۆر کەمە لەم بوارە ئەوەی هەشە گوێ لێناگیری بەپێی پێویست. نووسین خۆراکی ژیانە ئەوەی دەنووسی پێویستە هانبدرێت وبەقەڵغانی زێرین ڕێزی لێبگیرێت.

***وەکو نووسەرێك چۆن دەڕوانیتە پەیوەندی نێوان پەروەردە و فێرکردن؟**

- هەردوو لایەن (پەروەردە و فێرکردن)،پەیوەندیان باشە بەڵام هیوادارم زیاتر گرنگی بدرێت بەلایەنی پەروەردە چونکە پەروەردە دواتر فێرکردن دەستپێدەکات کە پەروەردە نەبوو خوێندن بێ بەها دەبێت، پەروەردەش سەرەتا لە خێزانەوە دەستپێدەکات دواتر لە ناوەندەکانی خوێندن.

لەم کابینەیە زۆر باش دەبینم لە هەرێمی کوردستان زۆر

خزمەتکراوە لە بواری پەروەردە هەروەها نوێگەری تەواو کرا چ لە پرسەی خوێندن چ لە پرۆگرام لە ڕووی ئیدارییەوە لە بەرژەوەندی گشتی (کابینەی نۆ پێویستە بە ئاوی زێڕ عەتر ڕێژبکرێت)، پرۆسەی خوێندن خەریك بوو دەگەیشتە ئاستی زۆر بەرز بەڵام بەداخەوە کێشەی ئابوری و نەبوونی مووچە تێکەڵکردنی بە بابەتی خوێندن خەریکە پرۆسەی خوێندن دوادەخات لە هەندێك سنوور ئەمەش بەڕاستی مەترسییەکی گەورەیە بەهیوام هەموو شتێك باشبێتن.

***ئاستی پەروەردە فێرکردن لە هەرێمی کوردستان چۆن دەبینیت؟**

- هیچ گومانی تێدانییە لەگەڵ بوونی ئەو هەموو گرفت و قەیرانی ئابووری هەروەك باسمکرد قەیرانی دارایی و دواکەوتنی مووچە و کێشەی دانەمەزراندنی وانەبێژان، بەڵام پەروەردە و فێرکردن ئاستێکی باش دایە هیودرام لە داهاتوو باشتر بێت، بەرسەر ئەم قەیرانەدا زۆبین بۆ ئەوەی ئاستی پەروەردەو فێرکردن زیاتر بەرەو پێشفەچوون بچێت.

***ئەو میتۆدانەی ئێستا لە نێو قوتابخانەکان دەخوێندرێن لەگەڵ سەردەمی ئێستای تەکنەلۆژیا گونجاون؟**

- ئەمە دەگەڕێتەوە سەرئاستی قوتابخانەکەو خودی مامۆستاکە سەردەم سەردەمی تەکنەلۆجیایە لەسەر مامۆستا پێویستە، مۆدیرن و سەردەمیانە بێت تەکنیکی جۆراو جۆر بەکاربهێنێت،خۆی بگونجێنیتن لەگەڵ سەردەمەکە و جیلی ئێستا.

گۆڕان، لەناو (وەهمی) گۆڕان!؟.. عەبدوڵڵا ساڵح

ئەنشتاین دەڵێ: شێتی ئەوەیە؛ چاوەڕوانی بەدەستهێنانی ئەنجامێکی نوێ بی لە تاقیکردنەوەیەک کە پێشتر شکستی هێناوە!

دوێنێ شەممە ٢٠ – ١ – ٢٠٢٤دووەمین کۆنفرانسی نیشتمانی بزوتنەوەی گۆڕان دەستی پێکرد.

بزوتنەوەی گۆڕان بە دروشمی (ئەیگۆڕین) وەک قەوارەیەکی سیاسی

وکاراکتەرێکی نوێی ناو بزوتنەوەی کوردایەتی لە نیسانی ساڵی ۲۰۰۹ بەفەرمی هاتە ناو دینای سیاسەت لە هەرێمی کوردستان و لە عێراق ، وەک بزوتنەوەکە خۆی دەڵێ: (کۆشش دەکا لەرێی هەڵبژاردنی دیموکراتیانەی ئازاد و کەبەکەی ئاشتیانە وبەدەست هێنانی متمانە و دەنگی هاوڵاتیان لەسەر ئاستی عێراق و هەرێم بۆ گەیشتن بە دەسەڵات- پرۆگرامی سیاسی بزوتنەوەی گۆڕان) هەروەها لەپێناو گۆڕینی سیستمی حوکمڕانی لە کوردستان، ڕۆشنکردنی بودجەی هەرێم و جیاکردنەوەی حزب لە دەسەڵات ویەکخستنی هێزی پێشمەرگە وەک هێزێکی نیشتمانی و.... گەلێک ئامانجی تر. بزوتنەوەی گۆڕان ئەنجامدانی هەموو ئەو ئەرکانەی بەستۆتەوە بەدەستاودەستکردنی هێمنانەو ئاشتیانەی دەسەڵات لەڕێی دەنگدان و پەرلەمانەوە.
چاوخشاندنێکی سەرپێی بۆ مێژووی ئەم بزوتنەوەیە دەتوانە دوو ڕاستیمان بۆ دەربخا ئەویش:
یەکەم: بزوتنەوەی گۆران لەدەرەوی دەسەڵات توانی سواری شەپۆلی ناڕەزایەتیەکانی جەماوەر بێ و ببێتە هۆکارێکی سەرەکی بۆ دامرکاندنەوەی، بەتایبەتی ڕاپەڕینی ۱۷ ی شوباتی ۲۰۱۱ ی جەماوەری کوردستان دژی دەسەڵاتی سیاسی کوردایەتی لەو هەرێمە، ئەگەرچی سەرەتای ڕاپەڕینەکەی جەماوەری شاری سلێمانی بە دروشمی (چۆڕی کەن ئەو کورسیە، میللەت هەمووی برسی یە) هاتنە سەرجادە و ئەو کات بزوتنەوەی گۆڕان ناوی ((گەرەشەوەن)) ی لە خۆپیشاندەران نا.

دووەم : لەناو دەسەڵاتیشدا ؛کاتێک بەشداری لەحوکمڕانیدا کرد، بووە پارسەنگی ڕاگرتنی باری لاری دەسەڵاتی هەردووک حزبی پارتی و یەکێتی و لەئەنجامداخەی مایەی پووت هاتە دەرە و کارێکی کرد بەشێکی بەرچاوی ئەندامە دیارەکانی لێی دووربکەونەوە، تەنانەت هەندێکیان دان بەوەدابنێن و بڵێن: (لەنێو سەبەتەکەی کاکە نەوشە هێلکەی پیس هەیە)!.
ئەمڕۆ، بەبەرپاکردنی کۆنفرانسی دووەمیان کە وەک ڕێکخەری گشتی بزوتنەوەکە لەدەستپێکی کردنەوەی کۆنفرانسەکەدا ئاماژەی پێکرد گوایە: (بە کاری هەستانەوەی گۆڕان هیچ درەنگ نیە) کە من پێم وایە نەک هەر درەنگە، بەڵکو لە حاڵەتی مانەوەو بەردەوامی بزوتنەوەکەشدا جگە لە هەیکەلێکی بێ توانا ودەسەڵات ناتوانە شتێکی تر بێ.
بەتاقیکردنەوە دەرکەوتوە پەرلەمان لەکوردستاندا، کە جێگای ئومێدی بزوتنەوەکەیە بۆ بەدیهێنانی ئەو گۆڕانکاریانەی ئەوان داوای دەکەن، وەک هەموو سەکتەرەکانی تر، دەستکەللای دەستی هەردووک حزبی دەسەڵاتدارە، دوو حزب کە خاوەنی میلیشیای چەکدارن، پەرلەمانەکیش

حزبە بەشداربوەکانی میلیشیای چەکداریان هەبێ؛ ئیتر هاوار هاواری ناوپەرلەمان هیچی لێشینابێتەوە وخۆشیان باش دەزانن کە کلیل وقفڵی دەرگای پەرلەمان لای کێیە و کەی بیانەوێ دەیکەنەوە و دایدەخەن!
هەتا گریمان پەرلەمانێکی کارا و بەتوانا لە دەسەڵاتدابوو، خۆ گۆڕان ژمارەی کورسییەکانی هەر لەکەمی دایە!
لە ووتەکانی ڕێکخەری گشتیدا ڕاستییەکی کە دەردەکەوێ کە دەڵێ : (هیچ گەرەنتییەک لە ئارادانییە بۆ پاراستنی قەوارەی هەرێم) کەواتە کەشتییەکە بەرەو نقوم بوون دەڕوا و کاتی ئەوەیە خۆت دەربازبکەی، ئیتر هەستانەوە چۆن و لە کوێ و بەرەو کوێ ؟
مێژووی سەرهەڵدان و لاوازبوونی ئەم بزوتنەوەیە، واتە بەهار و پاییزی تەمەنی؛ بە چەند قۆناغێکدا تێپەڕدەبێ، لێرەدا جێی خۆیەتی بە دەرکەوتنی ڕاستییەکان بیانخەینە بەردەست خوێنەر:

- لە هەڵبژاردنی خولی سێیەمی پەرلەمانی کوردستاندا لە تەمموزی ٢٠٠٩ توانی ٢٥ کورسی بەدەست بهێنێ و وەک هێزێکی ئۆپۆزسین خۆی بناسێنێ.
- لە یەکەم بەشداری لە پەرلەمانی عێراقدا مارتی ساڵی ٢٠١٠توانی هەشت کورسی بەدەست بهێنێ.
- لە هەڵبژاردنی خولی چوارەمی پەرلەمانی کوردستان ئەیلولی ٢٠١٣ بیست و چوار کورسی بەدەست هێنا.(کەمی کرد).
- لەهەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق نیسانی ٢٠١٤ نۆ کورسی بەدەست هێنا.
- لە ئۆکتۆبەری ٢٠١٥ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان لەسەر لیستی گۆڕان (یوسف محەممەد) ڕێگری لێکرا بچێتە هەولێر ئیتر پەرلەمانەکە بە ئەمری پارتی داخرا.
- ئەیلولی ٢٠١٧ بەشداری بزوتنەوەی گۆڕان لە ڕیفراندۆمەکەی پارتی.
- لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق ئایاری ٢٠١٨ پێنج کورسی بەدەست هێنا.(دایە کەمی)
- لە خولی پێنجەمی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ١٢ کورسی بەدەست هێنا.(نیوەی کورسییەکانی لەدەست دا)
- لەدوا هەڵبژاردنی پەرلەمانی عێراق ساڵی ٢٠٢١ بزوتنەوەکە کەمترین ڕێژەی دەنگدانی بەدەست هێنا بەشێوەیەک کە هیچ بەربژێرێکی نەیتوانی کورسی پەرلەمان بەدەست بهێنێ. (سفر). ئیتر با چاوەڕوانی هەڵبژاردنی داهاتوی پەرلەمانی کوردستان بین!

٢١ – ١ – ٢٠٢٤

چەند شیعرێکی شاعیری عێراقی (قاسم سعوودی)*.. و : نەژاد عزیز سورمێ

کراسێك لە بەغدایێ

من ئێستا
دڵخۆش بە کراسە نوێیەکەمەوە
لە شەقامەکانی بەغدایـێدا دەسووڕێمەوە ..
نازانم بۆچی هەموو جارێ ئەوە ڕوو دەدا
بە نموونە ،
چۆن بتوانم لە ژێر بۆردومانی فڕۆکان
پێـتدا هەڵبڕێم ..
داخۆ کە دەڕۆم خۆشم دەوێی
مووشەك دوور دەکەونەوە
دیوار کە بە پشتـەوە نووساوە ..
چۆن ڕادەقەنێ
کراسەکانت بۆچی هێندە دڵخۆشن
کە جەستەی مناڵانی پێ دادەپۆشی
تۆ نووکە گوێ لە دەنگی گوللەتۆپان دەگری
ئەوە دەنگی سەری منە
زۆر ئاگاداری پشیلەی ماڵێ بە !
ئەویش ڕقی لە شەڕە
شووشەی گوڵاوەکەتت لەبیر نەچێ
کە زۆری نەماوە تەواو بێ
ڕەنگە گوڵاو
نەختێ ئەو مووشەکانە دوور بخاتەوە ..

شتێکت پێ بڵێم
من تۆ ناناسم
بەڵام شتێك لەسەرمدا
وام لێ دەکا پەنجەت بگرم
کە ئێستا دوورن
ئەو پەنجانەی
شۆربا و نان
لە مووشەکی فڕۆکان چێ دەکەن
لەبیرم چوو پێت بڵێم
من ئێستا دڵخۆشم
زۆر دڵخۆشم بە کراسە نوێیەکەم
لە وەختێکا
بە شەقامەکانی بەغدایێدا دەسووڕێمەوە .

پێـــــڵاودز

(1)
کە منداڵ بووم
پێڵاوی زۆرم لە مزگەوتێ دزین ..
کە گەورە بووم
مزگەوتم نەدیتەوە .

(2)
ئەو وێرانەیەی دەیبینین
گلێنەی دەسکرد زیاتر نییە
ئێمە لە بەهەشتین
بەهەشت .

(3)
مەسەلەکە بەو پەڕی سادەییەوە
باڵندەیەکی کوێـر
لە قەفەسێکی کراوەدایە .

(4)
نازانم باوکم
بۆچی داوای لە وەستای خانوو کرد
دەرگا و پەنجەرە
بۆ ژوورەکەم دانەنێ

چوار دیواری تەواو و بنمیچ
پێی وتم : نیگەران مەبە بچکۆلەکەم
دەرگا یەکت
بۆ لە ئەرزی ژوورێ دەکەمەوە
لەو کاتەوە
من لەگەڵ شەهیدانا دەنووم .

(5)
دایکم کە پەخشانەشیعر ناناسێ
شیعری (ئەبوتەممام)یش
تەنیا بە وتنەوەی مەووالێکی (داخل حەسەن)
خواردن زوو پێ دەگا
ژمارەی کۆشکان
بەسەر دارە وشکبووەوەکەمان
زیاتر دەبن و
برای بچووکم لە گۆڕ دێتەوە .

(6)
چ دەبێ گەر بە مایۆ چوویتە سەر شەقام
دەبینی شار لە خەڵك ڕووت بووەتەوە
پیرەمێردێکی تەنیا
ئەوەتا نزیك بەفرگری مردووپارێزەوەیە
چەند منداڵێك چاوەڕێی چێشتی
ئەو پرسانە دەکەن دوایان نایێ ..
چەند سەرێکی بچووك
لاشەی خواوەندانییان هەڵگرتووە
چەند فریشتەیەکیش لەوێن
نازانم پاش ئەو هەمووە
چ دەکەن لە شار ؟

(7)
زۆرمان لە یەك ڕۆژدا کرد
سپێدە لە جەنازەی
منداڵێکی تاقانەی دایکیم دیتی
نیوەڕۆ پێکەوە سواری پاس بووین
خۆرئاوایێش
سەرنجم دا
لەگەڵ پیرەمێردی سەوزەفرۆش پێدەکەنی

یەك وشەم پێ نەگوتی
لە شارێکا
کە زۆریان پێ کرد ،
لە تەنیا ڕۆژێکدا .. زۆر .

(8)
وڵاتم بۆ هێنا
ئاوم بۆ هێنا
سترانم بۆ هێنا
نەبزووت ..
وەختێ باوەشێك منda□م بۆ هێنا نایانناسێ
نەختێ لە جێدا جوولا
وای لێ هات ئاماژەی
بۆ عارەبانەی شیرینی کرد
کە بە تەنێ لەگەڵ خاوەنیدا
جەنازەی شەهید
لە شەقاما وەستاوە .

ژوورەکەم مێرووی زۆری تیایە

دوێنێ شەو خەونم دی
تۆم گووشی
دڵۆپ
دڵۆپ
دڵۆپ
شەکرت لە جەستەدا هات ..
تەمەن لە جانتاکانی شەڕدا بەردەبێتە‌وە و
نایەتەوە‌ .

شەرم

دەرگەی ماڵانتان زوو دامەخەن
هەندێ لە تەرمەکان
شەوانە سەردانی مناڵەکانیان دەکەن
هەندێکیش شەرم لەوە دەکەن .

(*) لە کۆشیعری شاعیر (الصعود على ظهر أبي)

بڵاوکردنەوەی دەزگای (العنوان)بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە لە شاریقە 2016 .
بڕوانە لاپەڕە (20 و 21 و 55 و 74 و 130 – 134) .

گیتی‌نامە، (گەردوونامە) سێیەمین کتێبی وەرگێڕاوی شیعری پێشەوا کاکەیی چووە چاپەوە

دوای چاوەڕوانییەکی زۆر، ئەمڕۆ سێیەمین کتێبی شیعری وەرگێڕاوی (پێشەوا کاکەیی) کە لە لایەن (باست مورادی)ـیەوە، وەرگێڕاوە، چووە چاپەوە. ناوی کتێبەکە بە فارسی (گیتی‌نامە)یە و کوردییەکەی: (گەردوونامە)یە کە لە لایەن وەشانخانەی نووسیار چاپ و بڵاو کرابووەوە، ئەمڕۆ فارسییەکەی لە لایەن ناوەندی (ئەفراز) لە تاران چووە چاپەوە.

•

من تەنیایم لەدەڕژێ.. ناڵە حەسەن

بۆ ئەوەی چاوەکانت هەر بە گەشی بمێننەوە
ڕووناکیم لە خۆرەتاو دەدزی
تا ڕێگاکانی بەردەمت ببینی و هەر بڕۆیت و نەکەویت
بۆ ئەوەی تابلۆی جەستە و نیگاری خەونەکانت
پڕ بکەم لە ڕەنگ

ق□□می لێوتم لە ئەستێرە مێینەکان و
سپیاوی گۆنات لە بەفر و
مەسکارام لە ژنە مەستەکانی نێو باڕەکان و
ئاوینە بچووکە بازنەییەکە لە سەراب و
کل و کلدانیش لەو کچە قەرەجانەی
ناو لەپمیان دەخوێندەوە و
ڕەنگە شینەکەی نینۆکیش لە هەور و
تۆقە زەردەکەی قژی خاویشتم لەمانگ قەرز دەکرد
بۆ مانەوەی بزە گەرمەکەی سەر ڕوخساریشت
هەوڵمدەدا
پەیکەری مەحاڵ بە چۆک دا بدەم
هەرگیز ئاوڕ لە دواوەم نەدەمەوە
هەندێجار وەک ئیبلیسێک گەردوونم پڕ دەکرد لە تاوان
هەندێجاریش دەبووم بە فریشتە و
دەستەکانم دەکرد بە هێلانە بۆ ساقە سۆرەی پەرەسێلکەکان و
بە هەناسەم گەرمم دەکردنەوە
بۆ سەما و خاوبوونەوەی هەستە ئیرۆسییەکانت
هاژەی هەموو ڕووبارەکانم دەهێنایە نێو ژوورەکەم
تریفەکانی تاریکیم لە نێو شەوەکانت دوور دەخستەوە
گوڵی ئارەزووەکانتم ئاو دەدا و
هەر لە ئیوارەوەش بخوورم
لە سوچەکانی نێو ماڵەکەت هەڵدەکرد
شیعرم بۆ پەپووڵە و کۆترە سپییەکان دەخوێندەوە
تا بەر پەنجەرەکەت جێنەهێڵن
بە زمانی سەوزایی قسەم بۆ درەختەکان دەکرد
تا لەگەڵ بادا سەمفۆنیایەکی سێرنادایت بۆ بژەنن
ئایەتە ئاوییەکانیشم بۆ ماسییە بچکۆڵەکان دەخوێند
تا لە نێو قووڵایییەکان و لەژێر بەردەکان خۆیان نەشارنەوە
دەوری چیمەنی بەردەم ماڵەکەشتانم بە ڕەشە رەیحانە
داد□ پۆشت
سمۆرەکانیشم وا ڕاهێنابوون
نەرم نەرم بەسەر ل□ق□کاندا بازبدەن
بە چاوە ڕەشەکانیان لێت بروانن
بە ددانە تیژەکانییان گوێزت بۆ بشکێنن
بە دەم پیاسە و ڕۆیشتنی نێو دارستانەکانیش
دەبووم بە کاتژمێری دەستت
چرکە چرکە ترپەی دڵ و هەناسەتم دەخوێندەوە

هەندێجاریش لە دواوەت دەڕۆیشتم
تا هەنگاوەکانت بژمێرم
لە کاتی پشوودانیش بەدەم خواردنەوەی چای عەسرانێک
حیکایەتی (دەنکە هەنار)م بۆ کچە گوڵفرۆشەکان دەگێڕا یەوە
تاکو دەمە و ڕۆژئاوابوون نەڕۆنەوە و هەر لەلات بمێننەوە
بۆ شەوە گەرمە ئیرۆسییەکانیشت
مۆمم لەنیو لەپی دەستەکانم دادەگیرساند و
بە ماچ و وشە ناسکۆڵەکانی شیعری
قسەم لەگەڵ دەمار بە دەماری هەست و سۆزت دەکرد
بۆ گەشبوونەوەی چرای مەراق و م□ بەستەکانیشت
بەسەر پشتی شەپۆلەکانی ئاگر بازمدەدا و
پە پەیژەکانی بروسکە هەڵدەگەڕام
سەرشێتانە ڕێگام بە ڕەشەبا دەگرت
چاوەکانم ئایکۆنەکانی مردنی نەدەخوێندەوە
دەچوومە نێو گەرووی نەهەنگ و
خۆم و تاوورەگەیەک نان دەگەرامەوە
ئەلبوومی قەسیدەکانم پڕبوون لە وێنەکانی تۆ
ناوەکەشت هێمایەکی گەورەبوو
هەمیشە دووبارە و سێبارە دەبیندرایەوە
لەنێو دەفتەری یادەوەرییەکانت
قسەی ئەو ڕۆمانوس و بیرمەندانەم
بۆت دەنووسی
کە پێیانەوە سەرسام بووی
بیرمە جارێک نووسیبووم تۆلستۆی دەڵێت
(ژیان ب□ بێ عەشق ئاسانە
بەڵام / مانایەکی ئەو تۆی نییە ..)
تۆش دوای خوێندنەوە گوتت
ئای چ گەوهەرێک خۆی لە پشتی
ئەم قسانە حەشارداوە
ئەوە من بووم دەمەویست
وەکو شاعیرێکی ڕۆژهەڵاتی
بۆ تا ئەبەد لەنێو پەرستگە ڕووناکەکانی عەشق
بمێنمەوە
هێندە بەرزیش بفڕم
تا لەنێو تەمە سپییەکانی ئەودیو هەورەکانەوە
کەپرێک لە گەڵا و درەختە سپییەکان دروست بکەم و
تۆش هەر لە تەنیشتمەوە ڕاکشابیت

جەخار ئێستاش
بە هەورازەکانی نائومێدی هەڵدەگەڕێم
باوەڕناکەم میلۆدییە غەمگینەکانی نێو هەناسە و وڕێنەکانم
بە هیچ شمشاڵێک و کەمانجەیەک بژەندرێن
ئەوە منم بەنێو ناشوێن دا بە ئاراستەیەکی بازنەیی
ڕێدەکەم و ناگەم بە دوادەر و دوا وشەی بڕیارەکانم
ئێستاش خەم و
چەند کتێبێکی چاو بەفرمێسک و قەڵەمێکی نارنجی
لە باکووری ڕۆژئاوابوونەکانی خەون
تەڕ تەڕم وەک باران و وەک خوداش تەنیاییم لێدەڕژێ

ڕێبەندانی
٢٠٢٤

بە جاری دووەم کۆمەڵەی شیعرێکی ستیڤان شەمزینی بە زمانی ئەڵمانی و سربی بڵاو دەکرێنەوە

ئەنتۆلۆگیای شیعری (ئەستێرەیەک لە گەردووندا) کە ساڵی ٢٠٢٣ لە بەرگێکی قەشەنگ و بە تیراژێکی زۆر و بە لە توێی ٥١٨ لاپەڕەدا بڵاوکرایەوە، بەشێکی زۆری بەرهەم و دەقە شیعرییەکانی شاعیر و نووسەری تاراوگەنشین (ستیڤان شەمزینی) بە سەر هەردوو زمانی ئەڵمانی و سربی لە یەک کاتدا تێدا وەرگێڕدرابوو، لەگەڵ کورتەیەک لە ژیاننامەی نووسەری ناوبراو. دەقەکانیش لەلایەن رۆماننووس و چیرۆکنووس ئەنوەر محەمەد (ئەنوەر ئەڵمان)ەوە بە سەر زمانی ئەڵمانی وەرگێڕدرابوون، هاوکات خانمە نووسەر (دراگیسا شرۆدەر) دەقەکانی بە سەر زمانی سربی وەرگێڕدرابوو. لە ئێستاشدا هەردوو وەرگێڕ لە ئامادەکاریی و وەرگێڕانی چەپکێکی تری شیعر و ئەفۆریزمەکانی (ستیڤان شەمزینی)دان، بە پایزی ٢٠٢٤ تاوەکو لە توێی ئەنتۆلۆگییەکی نوێتردا لە سەرتاسەری ئەڵمانیادا چاپ و بڵاوبکرێتەوە.

گرینگی بونی کەسایەتی بەهێز لەمرۆڤدا.. سامان خضر محمد

بونی کەسایەتی بەهێز لەمرۆڤدا زۆر گرینگە چونکە ئەو مرۆڤانەی خاوەن کەسایەتی بەهێزن زیاتر جێگای سەرنجی دەوروبەرن، هەروەها هەمیشە زیاتر جێگای بایەخن و گرینگی زیاتریان پێدەدرێت لەلایەن دەورو بەرو زیاترجێگادەگرن، خەلکیش ئەوکەسانەیان لاپەسەند ترەو خۆشەویست ترن بەپێچەوانەی مرۆڤی خاوەن کەسایەتی لاواز. هەمیشە دەوروبەر حەز بە گفتو گۆکردن لەگەڵ ئەو جۆرە مرۆڤانە دەکەن کەوا کەسایەتیان بەهێزە چونکە هەمیشە وشەی گونجاوو لەکاتی ئاوتندا بابەتی بەسود و زانیاری دەخەنە ڕوو ، بەپێچەوانەی مرۆڤی خاوەن کەسایەتی لاواز.
بۆیە ئەوشتانە وادەکات کەوا ببێتە هاندەرێک بەمرۆڤ تا بتوانێت بیربکاتەوەو کەسایەتیەکی بەهێز بەخۆی بنیات بنێت.

ئەو شتانەی کە وادەکات کەوا مرۆڤ کەسایەتی بەهێز بێت بریتیە لە، چۆنیەتی هەڵسوکەوت کردن لەگەڵ دەوروبەر،هەروەها چۆنیەتی ئاخاوت لەگەڵ دەوروبەرو، هەروەها دورکەوتنەوە لە و کارانەی کەوا لەلای خەلکی ناشرین و ڕێگە پێنەدراوە و چەندین کارو هەلسوکەوتی تر.
بۆیە ئەگەر بێت و مرۆڤ بتوانێت ئاگاداری ئەو مەرجانەو چەند مەرجێکی تر بێت ئەوا دەبێتە خاوەن کەسایەتیەکی باش و جوان.
هەمیشە ئەو مرۆڤانەی خاوەن کەسایەتی بەهێزن لە کۆڕو کۆبونەوەو دامو دەزاگا وئەوشوێنانەی خەڵک لێی کۆدەبنەوە ،زیاتر جێگایان دەبێتەوەو خەلکی گوێیان لێدەگرێت و وتەکانیان بەهەند وەلدەگیرێت.
بۆیە هەمیشە پێویستە ئاگاداری کەسایەتی خۆمان بین و بی پارێزین ، چونکە هەرکاتێک کەسایەتی خۆمان لەدەست بدەین ئەوا ناتوانین بەئاسانی بەدەستی بێنینەوە، بۆیە هەمیشە پێویستە هەتابتوانین لەدانیشتن و گفتو گۆکانمان لەگەل خەلکی هەتا بتوانین ئاخاوتنی گونجاوو بەسود بەکاربێنین ئەگەر نا بێدەنگ بین ، هەوەها هەتا بکرێت زۆر کەم قسەبین نەوەک هەمیشە زۆر بڵێبین و دەوروبەرمان بێزار بکەین چونکە کاریگەری لەسەر کەسایەتی مان دەبێت، هەوەها ئاگاری هەڵسوکەتەکانمان بین،
هەروەها ئەوکارانەی دەیکەین کاری باش بن و ڕێگەپێدراو بن

لەکۆمەڵگا پێی ناشرین نەبین.
بۆیە بۆئەوەی هەمیشە لەژیاندا دوربین لە ڕەخنەو قسەی سەر زاری خەلکی و هەڵەمان کەم بێت پێویستە کەسایەتی خۆمان بپارێزین و ئاگاداری بین.

مەزاجی قومێک فەنابوون دەکەم.. شەماڵ بارەوانی

من دەمێکە فارگۆنی یەقینەکانم
تا سنوورەکانی وێستگەی کاڵبوونەوە ڕۆیشتوون و
ئالوودەی ل□رز□تی عەزابێکی تەڵخبووم.

دەمێکە گوێ بۆ چریکەی حوزنێکی بێ ئامان
ڕادەدێرم و لە پەنجەرەی گومڕاییەوە شەرحی تقووسەکانی خامۆشی دەکەم.

ئەوە جەنگی دۆڕانە هاوڕێ کە مەزاجی قومێک فەنابوون دەکەم لە جەستەی عەدەم دا.

ئەوە مەوسمی شەهوەتەکانی نهلیزمە
کە دەرگا لە ڕووی شەپۆلێک ئۆرگازمی نەفرەتییەوە دەکاتەوە.

گوتم من عەوداڵی سەرگەردانیم و
قەوارەی ئەو تابووتە سەرسەرییە بەمن ڕام ناکرێت.

خەتای من چییە
سەر بە هەر تەریقەتێک دا دەکەم
دەهریبوون دەردەچێت.

ببوورن چیتر دەفری دەروونم لەوحی مەحفووزی هیچ ڕەوە قەڵەقێکی تر نییە.

هەموو کیشوەرەکان بۆمن زەمهەریرن.

من حیامک ئایتکانی سوورتی پرشیم
لسر فی هیچ مزهبک دا ئقره ناگرن.

هنگاوکانم چوونت سر نسبی پاییز و

درختی تمنم جگ ل هشووی هورین هچی تری ل ناوت.

ب ئاسمانی هر ئقیانسک بادگرم
ل لواری تخووبی ورزکی تری تنیایی دگیرسموه.

ناموه چیتر پرووشی هیچ کلو بفرکی بهد لسر ترووپکی خیا پنگیوکانم بنیشتوه.

ناموه چیتر هیچ سیزیفکی داماو ب تاور بردکی عبسیان بردوومانی خرندی خشباویم بکات.

دانی پدادنم من ل حاشییی گوناحکی ئبدییو هاتووم و گم دچتوه سر لهجی باوک تیرکی پووچ.

لم گن با قباری وهمکانم لو گورتر نبن و
تنک تنک بژم ناو سردابی زمنی ل بیرچوونوه.

لم گن با به کبسوولی هنج بگنی زرابی ئو وجوود گمژی کپ کموه.

من لمژ کتری بینایم لسر ها نی غوربت مانی گرتووه.
لمژ بای زربای خشبختیم ل فین کوتووه.

لمژ ستک لچی پیری خیان ب تنافی هنراوکانمو هواسیوه.

ئه خودای ئو هی چ بارانکی جازکربوو ل کناری نائارامیم دایکرد.
ئو چکوچی چ هاینک بوو لسر نخشی هناسکانم
لنگری گرت.

ئو باهزی چ ماخولیانک بوو پراسووی هیواکانمی ئنجن ئنجن کرد.

ئو دکی چ گومانک بوو ل پرزی حوجری وانینم دا هند دقانی چری کرد.

دەی کات درەنگە و دەڕۆمەوە ناو بۆتەقەی موناجاتێکی لە گیلۆتین دراو.

دەڕۆمەوە سەر خەریتەی شەتەحاتەکانی خەیام.

دەڕۆمە بۆ کیشوەری حیکمەتەکانی تەکفیر.

ماڵئاوا ئەی حاخامەکانی دەروازی بێتامترین دۆگما.

ئەی ڕۆحە شپرزەکەی عاریفەسۆفییەکی بە هەرتەقەکراو.

ئێوەش بە لەتێک سەراب و مشتێک لوغزی مەعەریانە دەسپێرم.